

Projekty IT - przyczyny sporów oraz rola eksperta i biegłego

Xawery Konarski, Adwokat, Senior Partner

Agnieszka Wachowska Radczyni prawna, Partner

24 marca 2021 r.

TKP

Truple
Konarski
Podrecki
& Wspólnicy

Plan wystąpienia

- I. wdrożenie i serwis IT – najczęstsze obszary sporów prawnych
- II. niewykonanie i/lub nienależyte wykonanie umów IT – scenariusze postępowania
- III. cykl życia projektu IT - rola eksperta i/lub biegłego z zakresu informatyki

Umowy IT – obszary sporne

Obszary sporne przy realizacji umów IT (1)

- **kwalfikacja umów IT i ich znaczenie prawne:**
  - autonomia woli stron w kwalifikowaniu umów IT
  - czy Wykonawca wdraża określone oprogramowanie (ma osiągnąć opisany rezultat tj. dzieło), czy wspiera Zamawiającego w procesie wdrożenia świadcząc na jego rzecz usługę?
  - czy umowa w modelu kaskadowym musi być umową o dzieło?
  - czy umowa na wdrożenie w modelu *agile* musi być umową na świadczenie usług?
  - jeśli umowa w modelu *agile* miałaby być umową rezultatu (umową o dzieło) – to jak określić i opisać ten rezultat?

Obszary sporne przy realizacji umów IT (2)

- spójne ustalenie przez Wykonawcę i Zamawiającego, kiedy uważają, że **umowę za należycie wykonaną**:
  - I wariant - wdrażany system IT ma zamówione funkcjonalności, działające w sposób gwarantowany przez Wykonawcę
  - II wariant - wdrażany system IT zapewnia realizację oczekiwań biznesowych Zamawiającego (często mających charakter subiektywnych oczekiwań, oderwanych od obiektywnego celu gospodarczego umów wdrożenia danego rodzaju)
- uzasadnienie **wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku I Wydział Cywilny z dnia 13 maja 2015 r. (Sygn. akt I ACa 1054/14)**:
  - *„...założeniem umowy wbrew stanowisku skarżącej nie było wdrożenie i dostosowanie nabytych produktów do potrzeb biznesowych powódki, lecz zainstalowanie i wdrożenie gotowego już programu w sposób zapewniający jego funkcjonalność w sposób gwarantowany przez dostawcę, zgodnie z postanowieniami umowy. Rzeczą powódki było zatem wykazanie, że na dzień odstąpienia od umowy produkt nie spełniał wymogów umownych, a nie jej oczekiwań biznesowych formułowanych w oderwaniu od postanowień łączącej strony umowy.”*

Obszary sporne przy realizacji umów IT (3)

- **odpowiednie zarządzanie projektem IT, m.in.:**
  - ustalenie metodologii i metodyki wdrożenia
  - określenie sposobu komunikacji stron, ewidencjonowania prac, aktualizacji harmonogramu bazowego projektu
  - określenie umocowania stron do składania oświadczeń woli (w tym odbiorów jakościowych)
  - określenie hierarchii dokumentów opisujących zakres zobowiązań Wykonawcy
  - zarządzanie zmianą – opisanie trybu i zobowiązań stron w związku ze zmianą zakresu umowy IT w trakcie jej realizacji

Obszary sporne przy realizacji umów IT (4)

- Odbiory i procedura odbiorowa (w tym podział na wady istotne/nieistotne):
  - **Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. I ACa 174/17:**
    - „**Odbiór dzieła jest obowiązkiem zamawiającego, Zamawiający ma jednak możliwość odmowy odbioru i zapłaty wynagrodzenia w sytuacji, gdy wykonawca wydaje mu dzieło z wadami istotnymi** za jakie uznaje się wady uniemożliwiające korzystanie z przedmiotu umowy lub sprzeciwiające się wyraźnie umowie;
  - **Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2018 r., sygn. VII AGa 947/18:**
    - „Jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, dokonanie odbioru jest obowiązkiem, a nie prawem zamawiającego. Przepis art. 642 § 1 k.c. nie uzależnia jednak wymagalności wierzytelności o wynagrodzenie za wykonane dzieło od jego odebrania. Obowiązek odebrania dzieła powstaje, jeżeli dzieło zostało wykonane przez przyjmującego zamówienie zgodnie z treścią zobowiązania wynikającego z umowy oraz wydane zgodnie z tym zobowiązaniem. Oddanie dzieła nie powoduje wymagalności wierzytelności przyjmującego zamówienie, gdy dzieło jest dotknięte wadą istotną. **Jeżeli natomiast dzieło ma wadę nieistotną, jego odebranie powoduje, w myśl art. 642 § 1 k.c., wymagalność wierzytelności przyjmującego zamówienie o wynagrodzenie za dzieło (...)** Innymi słowy, jeżeli dzieło ma wady (istotne), zamawiający może odmówić jego odbioru. W takim wypadku powstaje stan niewykonania zobowiązania do czasu, aż przyjmujący zamówienie przedstawi do odbioru dzieło pozbawione wad. Jeśli dzieło ma natomiast wady nieistotne, zamawiający powinien je odebrać, co może to doprowadzić do powstania odpowiedzialności wykonawcy z tytułu rękojmi.”

Obszary sporne przy realizacji umów IT (5)

- **Gwarancja i rękojmia za wady**
  - **określenie chwili powstania obowiązku po stronie Wykonawcy:**
    - *„Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 września 2013 r., sygn. I ACa 796/13 – „Sąd nie podzielił argumentacji powoda, iż wykonanie umowy i ewentualne usunięcie wad w trybie uprawnień z tytułu rękojmi, czy też gwarancji przysługuje, gdy system nie został odebrany”*
  - **zakres zastosowania szczególnych regulacji prawa autorskiego do roszczeń z tytułu rękojmi w umowach IT**
    - *„Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2020 r. sygn. akt VII AGa 599/19) – „Szczególny reżim uregulowany w art. 54 pr.aut. ma na celu ochronę twórcy jako słabszej strony stosunku prawnego, nie dotyczy jednak podmiotu profesjonalnego zatrudniającego osoby będące faktycznymi twórcami (programistów). W ocenie sądu twórca musi być osobą fizyczną. Mimo, że autorskie prawa majątkowe mogą już w momencie powstania utworu należeć do podmiotu innego niż osoba fizyczna, to „twórca” zawsze musi być człowiekiem. Tym samym do umowy o dzieło z 06.2013 znalazły zastosowanie odpowiednie regulacje kodeksu cywilnego, szczególnie 635 k.c.”*
- **gwarancja a serwis IT**
  - różnice w zakresie świadczeń do których jest zobowiązany Wykonawca

Obszary sporne przy realizacji umów IT (6)

- **prawa autorskie do programu komputerowego:**
  - zakres prawa przysługującego Wykonawcy, w tym prawa do modyfikacji i wykonywania praw zależnych
  - oprogramowanie „zamknięte” i „otwarte”
  - w przypadku umów licencyjnych, określenie przesłanek dostępu do kodów źródłowych w sytuacjach określonych w umowie (*escrow*)

Obszary sporne przy realizacji umów IT (7)

▪ exit plan – warianty

- sposoby rozwiązania umowy IT:
  - porozumienie stron
  - jednostronne oświadczenie woli
    - wypowiedzenie lub odstąpienie od umowy
  - wypowiedzenie lub odstąpienie od umowy:
    - bez winy drugiej strony (np. umowne prawo odstąpienia)
    - z winy drugiej strony

▪ skutki prawne i zasady rozliczeń

Niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy IT – scenariusze postępowania

Spór na etapie realizacji umowy IT

- **Na co warto w pierwszej kolejności zwrócić uwagę (Plan postępowania):**
  - czy umowa zawarta była w trybie PZP, czy na rynku prywatnym?
  - czy umowa przewiduje sposób rozwiązywania konfliktów?
  - co jest przyczyną konfliktu i jakie działania naprawcze można podjąć?
  - czy umowa określa zasady oficjalnego kontaktu/porozumiewania pomiędzy stronami, a jeśli tak, to czy dotychczasowy sposób komunikowania był z nią zgodny?
  - jakie są podstawy odstąpienia/wypowiedzenia umowy przewidziane w umowie?
  - czy umowa wymaga spełnienia określonej procedury postępowania przed odstąpieniem od umowy (np. wezwanie)?
  - czy umowa przewiduje klauzulę arbitrażową?
  - jaki sąd będzie właściwy dla sporu?

Spór na etapie realizacji umowy IT – warianty postępowań

- **Wariant I**
  - dążenie do realnego wykonania zobowiązania (kontynuacja umowy IT)
- **Wariant II**
  - dążenie do zakończenia współpracy (rozwiązanie umowy IT)
- **Ważne: przepisy prawa regulują ścieżkę postępowania nie tylko w przypadku zawinionego działania Wykonawcy, ale również Zamawiającego**

Spór na etapie realizacji umowy – warianty postępowania (bilans strat i zysków)

Możliwe działania Wykonawcy nakierowane do skłonienia Zamawiającego do współdziałania

1. lista czynności wymaganych od Zamawiającego (w umowie lub przedłożona na początku wdrożenia);
2. ustalenie harmonogramu do podejmowania działań przez Zamawiającego;
3. ustalenie – jednej, odpowiednio umocowanej – decyzyjnej osoby po stronie zamawiającego na czas realizacji umowy;
4. wyznaczenie po stronie zamawiającego osoby do kontaktu z Wykonawcą, która zapewni bieżące współdziałanie;
5. wczesne notyfikowanie Zamawiającemu problemów ze współdziałaniem zamawiającego;
6. wzywanie Zamawiającego do wymaganego współdziałania wskazując jego konkretny zakres.

Możliwe działania Zamawiającego zmierzające do należytego wykonywania umowy przez Wykonawcę

1. wczesne notyfikowanie wykonawcy dostrzeżonych problemów przy realizacji umowy;
2. jasne zakomunikowanie wykonawcy celu umowy oraz potencjalnych skutków i konsekwencji dla zamawiającego wynikających z nieterminowej lub nienależytej realizacji prac;
3. ustalenie harmonogramu do podejmowania działań przez zamawiającego oraz Wykonawcę;
4. określenie jasnych kamieni milowych pozwalających na ocenę postępu rezultatów prac przez wykonawcę;
5. notyfikowanie informacji o wysokościach kar należnych zamawiającemu na dotychczasowych etapach realizacji umowy;
6. organizowanie cyklicznych spotkań (np. KS) i spisywanie ustaleń;
7. przyjmowanie planów naprawczych.

Cykl życia projektu IT - udział eksperta oraz biegłego

Cykl życia projektu IT – udział eksperta i biegłego (1)

- 1. etap analizy potrzeb przez Zamawiającego, m.in.:**
  - zdefiniowanie celu wdrożenia IT
  - określenie korzystania z obecnie posiadanych już zasobów IT
  - założenia systemowe i bezpieczeństwa dla zamawianego oprogramowania/usługi
- 2. etap RFI (Request for Information), m.in.:**
  - rozeznanie rynku dostępnych technologii, oferentów, ich usług
  - ewentualne wsparcie procesu w ramach wstępnych konsultacji rynkowych
- 3. etap RFP (Request for Proposal) lub SIWZ, m.in.:**
  - dobór kryteriów oceny ofert
  - opis procesu wdrożenia (m.in. wybór metodyki prowadzenia projektu przez Wykonawców)
  - tworzenie IPU/wzoru umowy – rozeznanie odnośnie standardowych postanowień umownych dostawców IT

Cykl życia projektu IT – udział eksperta i biegłego (2)

4. etap wyboru dostawcy systemu IT, m.in.:

- wsparcie na etapie selekcji dostawców IT

5. etap realizacja projektu IT, m.in.:

- wyznaczenie priorytetów wdrożenia
- wsparcie zarządzanie projektem
- zdefiniowanie jakości i sposobu kontroli
- wsparcie przy testach (odbioru)

6. etap eskalacji, m.in.:

- opinia zaufanej osoby trzeciej (np. na wniosek Komitetu Sterującego)
- sporządzenie prywatnej opinii
- zabezpieczenie dowodów na potrzeby postępowania arbitrażowego/sądowego
- sporządzenie opinii przez biegłego sądowego

Dziękujemy za uwagę i zapraszamy do kontaktu

Xawery Konarski
Adwokat, Starszy Partner

e-mail: xawery.konarski@tragle.pl

Agnieszka Wachowska
Radczyni prawna, Partner

e-mail: agnieszka.wachowska@tragle.pl

Zapraszam na bloga <http://tragle.pl/blog/>
oraz do zapisania się do newsletterów Kancelarii
- **IT-TECH/PZP LAW** i **TMT Legal Alert**

ul. Królowej Jadwigi 170
30-212 Kraków

tel.: (+48) 12 426 05 30
fax: (+48) 12 426 05 40

ul. Twarda 4
00-105 Warszawa

tel.: (+48) 22 850 10 10
fax: (+48) 22 697 63 72

www.tragle.pl
office@tragle.pl

FIRM OF THE YEAR
2018

